

Kamperen ouders ook aan de schoolpoort?

Wie met een onderwijsblik naar de markante beelden van het afgelopen jaar kijkt, herinnert zich zeker de rijen kamperende ouders voor de schoolpoorten. Het is zelfs een jaarlijks terugkerend fenomeen. En telkens wordt gescandeerd: 'Dit kan toch niet meer!'. Of in 2019 komaf gemaakt wordt met deze kampeertoestanden en bijhorende kopzorgen voor het onderwijspersoneel is nog maar de vraag. Half december 2018 werd immers de procedure om tot een nieuw decreet voor het inschrijvingsrecht te komen, geschorst.

Belangenconflict

Niet alleen de Vlaamse onderwijs-wereld brak in najaar 2018 het hoofd over het inschrijvingsrecht. De Franse Gemeenschapscommissie struikelde over de voorgestelde voorrangregeling in Brussel: Brusselse scholen moeten voorrang geven aan leerlingen met het oog op het verwerven of het behouden van 65% leerlingen in een school met

minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is. Op 14 december 2018 diende de Franse Gemeenschapscommissie hierover een belangenconflict in. Hierdoor wordt de procedure om tot een decreet over het inschrijvingsrecht te komen, geschorst. Dat betekent dat er voorlopig geen nieuw decreet komt en dat dus alle regels van het bestaande

(en huidig geldende) inschrijvingsdecreet van kracht blijven. Wel stelt de overheid vast dat er al schoolbesturen interesse toonden in de nieuwe inschrijvingsregelgeving. Om hieraan tegemoet te komen geeft de overheid scholen de tijd tot 31 januari 2019 om een aanmeldingsdossier in te dienen, binnen de huidige inschrijvingsregels. De overheid zal de aanmeldende scholen ondersteunen via subsidies.

Een nieuw kader

We schetsen voor jou de procedure om tot het decreet over het inschrijvingsrecht te komen. Op 14 september 2018 keurde de Vlaamse Regering een nieuw kader voor het inschrijvingsrecht goed, in de vorm van twee conceptnota's: één met basisprincipes en één met een operationeel plan voor de invoering. Een maand later volgde het 'voorstel van

dit jaar nog

decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs' en de Codex secundair onderwijs¹.

Dit nieuwe kader voor inschrijvingsrecht hanteert volgende basisprincipes:

- ▶ De vrije schoolkeuze van alle leerlingen en ouders wordt gewaarborgd en dat zonder kampeerrijen.
- ▶ Als scholen willen kunnen weigeren, moeten ze de inschrijvingen organiseren via een aanmeldingsprocedure.
- ▶ Maximale uniformiteit van de procedure met een centrale tijdslijn die in het basisonderwijs geldt voor alle aanmeldende scholen.
- ▶ Scholen die geen capaciteitsdruk ervaren en dus elke leerling kunnen inschrijven die wenst ingeschreven te worden, worden niet meer verplicht om capaciteiten te bepalen en te communiceren. Ze moeten ook niet langer de vrije plaatsen bekend maken en voorrangperiodes organiseren voor voorrangsgroepen. Deze scholen kunnen in principe het hele voorafgaande schooljaar inschrijven.
- ▶ In het buitengewoon onderwijs mogen geen leerlingen geweigerd worden. Het vinden van een plaats voor elke leerling wordt een gedeelde verantwoordelijkheid van de ouders, het centrum voor leerlingenbegeleiding en de scholen.
- ▶ Binnen een lokaal overlegplatform (LOP)-gebied maken scholen afspraken over het inschrijvingsbeleid. De samenstelling en taken van de LOP's basisonderwijs veranderen niet. Dat gebeurt wel in de LOP's secundair onderwijs.

Een kritische blik

Het naar voor schuiven van basisprincipes is noodzakelijk en belangrijk. Maar deze in praktijk brengen

is niet evident. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor)² boog zich over dit dossier en formuleerde twee adviezen: een advies over de conceptnota's en een over het voorstel van decreet. We geven een overzicht van de belangrijkste opmerkingen over het gewoon en buitengewoon basisonderwijs:

Het is positief dat er oplossingen gezocht worden voor het kamperen aan schoolpoorten en dat er ingezet wordt op digitale aanmelding voor scholen die leerlingen willen kunnen weigeren op basis van capaciteit. Maar hiermee is het capaciteitsprobleem niet opgelost! Dat kan ook niet geregeld worden met een inschrijvingsdecreet. Er moet dus tegelijk ook blijvend ingezet worden op de aanpak van de capaciteitsproblematiek.

Het is belangrijk dat er zo snel mogelijk oplossingen gezocht worden voor de huidige problemen. Maar tegelijk is de Vlor wel zeer bezorgd over het krappe tijdsplan voor het huidige schooljaar. Om de inschrijvingen te regelen volgens de (nog niet goedgekeurde!) nieuwe regelgeving moeten er deadlines gehaald worden (o.a. indienen van aanmeldingsdossiers). Hieraan moeten nog overleg, acties en beslissingen van onderwijsactoren aan vooraf gaan. Grote onduidelijkheid dus! Want vandaag geldt nog steeds de huidige regelgeving. Maar tegelijk worden

Het is positief dat er oplossingen gezocht worden voor het kamperen aan schoolpoorten maar dat lost het capaciteitsprobleem niet op!

in het veld al voorbereidingen getroffen voor de inschrijvingen 2019-2020 (in principe op basis van nieuwe regelgeving). Een tijdige en heldere communicatie over het inschrijvingsdossier is dus zeer belangrijk zodat alle betrokkenen weten wat ze wanneer moeten doen.

Ook het buitengewoon onderwijs is aan zet

Het voorstel van decreet regelt ook het inschrijvingsrecht in het buitengewoon onderwijs. Hier was het onderwijsveld al lang vragende partij voor. De twee uitgangsprincipes zijn aanmoedigend:

- ▶ Voor elke leerling van wie de ouders voor het buitengewoon onderwijs kiezen, moet een plaats in een school met het gepaste aanbod gegarandeerd worden.
- ▶ Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken scholen en andere actoren om die plaats te voorzien. Een platformoverleg moet dit operationaliseren.

Maar door de praktische uitwerking riskeren deze principes dode letter te worden. Er blijft namelijk een capaciteitsprobleem in het buitengewoon onderwijs voor bepaalde types en in bepaalde regio's. Tegelijk stelt het voorstel van decreet dat scholen buitengewoon onderwijs de leerlingen in chronologische volgorde moeten inschrijven. Deze combinatie (capaciteitsprobleem en chrono-

Het inschrijvingsrecht op een realistische manier in de praktijk brengen, blijft voorlopig een 'goed voornemen'.

logie) zal opnieuw voor kampeertoestanden zorgen.

Een ander probleem zal voortvloeien uit de regel dat leerlingen pas op de dag van de effectieve instap moeten beschikken over een verslag voor buitengewoon onderwijs. Maar ouders willen zeker zijn van een plaats voor hun kind, zeker als er een beperkt aanbod is. Daarom zullen sommige ouders hun kind al inschrijven op basis van een 'voorlopig document voor inschrijving in het buitengewoon onderwijs'. Dat geeft wel een vermoedelijk type aan. Maar pas als het volledige diagnostisch traject met de opmaak van een verslag door het centrum voor leerlingenbegeleiding doorlopen is, kan er uitsluitel gegeven worden over het definitieve type. Voor scholen buitengewoon onderwijs wordt het dus moeilijk om zicht te krijgen op het uiteindelijke aantal effectief ingeschreven leerlingen en hun ondersteuningsbehoeften. Voor elke geweigerde leerling moeten alle relevante actoren (het 'platformoverleg') en dus ook alle betrokken scholen van hetzelfde type, binnen de 30 dagen na de weigering samenkomen en een passend alternatief uitwerken. Doordat leerlingen elke dag kunnen inschrijven zal het platform in een gebied met capaciteitsproblemen vaak moeten vergaderen. Bovendien kunnen scholen

zelf bepalen wanneer ze starten met in-

schrijven. Dus scholen kunnen uitgenodigd worden op het platformoverleg op een moment dat ze nog niet gestart zijn met inschrijven. Het zal dus moeilijk worden om zicht te hebben op het geheel van alle ingeschreven en geweigerde leerlingen. Dit alles zal voor heel wat praktische problemen zorgen in het buitengewoon onderwijs. De Vlor stelt daarom voor om ook in het buitengewoon onderwijs voor de inschrijvingen voor het volgende schooljaar te werken met een aanmeldingssysteem (wie leerlingen wil weigeren, werkt met aanmelden) en een gemeenschappelijke startdatum die later in het schooljaar valt. Dit voorstel moet uiteraard vertaald worden naar regelgeving, wat niet eenvoudig zal zijn. Maar het is noodzakelijk om de basisprincipes te realiseren. Het heeft ook enkele voordelen: het

platformoverleg voor alle scholen die eronder vallen kan op eenzelfde moment georganiseerd worden; door op een latere datum in te schrijven is er meer kans dat er al een voorlopig document of verslag beschikbaar is en dat er een traject bij het centrum voor leerlingenbegeleiding opgestart is; leerlingen basisonderwijs die de stap naar het secundair onderwijs zetten, krijgen door het latere moment van inschrijven meer tijd om een school te kiezen die aansluit bij hun mogelijkheden en interesses.

Goed voornemen

De praktische uitwerking van het voorstel van decreet roept dus veel vragen op. Zeker omdat de tijd dringt om de inschrijvingen voor het schooljaar 2019-2020 in goede banen te leiden. Het inschrijvingsrecht op een realistische en realiseerbare manier in de praktijk brengen, blijft dus voorlopig een 'goed voornemen'. ■

1. Het gaat hier over de wijzigingen die werden aangebracht in de artikelen over het inschrijvingsrecht van de Codex Secundair Onderwijs.
2. Het CDV is actief lid van de Vlaamse Onderwijsraad en werkt mee aan de adviezen die gestemd worden in de Algemene Raad en Raad Basisonderwijs van de Vlor.